

Universitat de Barcelona - Abadia de Montserrat

VI Jornades Universitàries de Cultura Humanista

Oliba, descendent del comte Guifré el pilós, renuncia al comtat i esdevé monjo benedictí. Fou elegit abat de Cuixà i de Ripoll (1008). Després bisbe de Vic (1017). Funda el Monestir de Montserrat. És un personatge clau en el tombant del segle X a l'XI. Home d'església i persona de cultura, ennobleix i restaura els seus monestirs, puntals de la societat contemporània. Posseeix una gran autoritat moral; és comprensiu i magnànim. En l'ambient feudal dels segles X-XI, dominat per la rapinya i la violència, l'abat Oliba destaca en la pacificació en fomentar les assemblees de Pau i Treva. Resulta influent en la formació del sentiment patriòtic de la Catalunya naixent. En els seus escrits i en la seva actuació es veu clara la idea de l'àmbit territorial que ell i els seus contemporanis en deien "pàtria" i que comprèn tota la Catalunya medieval: Rosselló, Conflent, Cerdanya fins a Tarragona i les terres de l'Ebre. En memòria seva i en senyal de reconeixença, aquestes Jornades Universitàries celebren el mil·lenari de la seva elecció abacial.

Organització:

Abadia de Montserrat i Universitat de Barcelona

Matrícula: 30 €

Es lliurarà diploma acreditatiu

Possibilitats d'allotjament a Montserrat

Informació, inscripció i reserves:

Monestir de Montserrat

08199 Montserrat

Tel.: 93 877 77 25

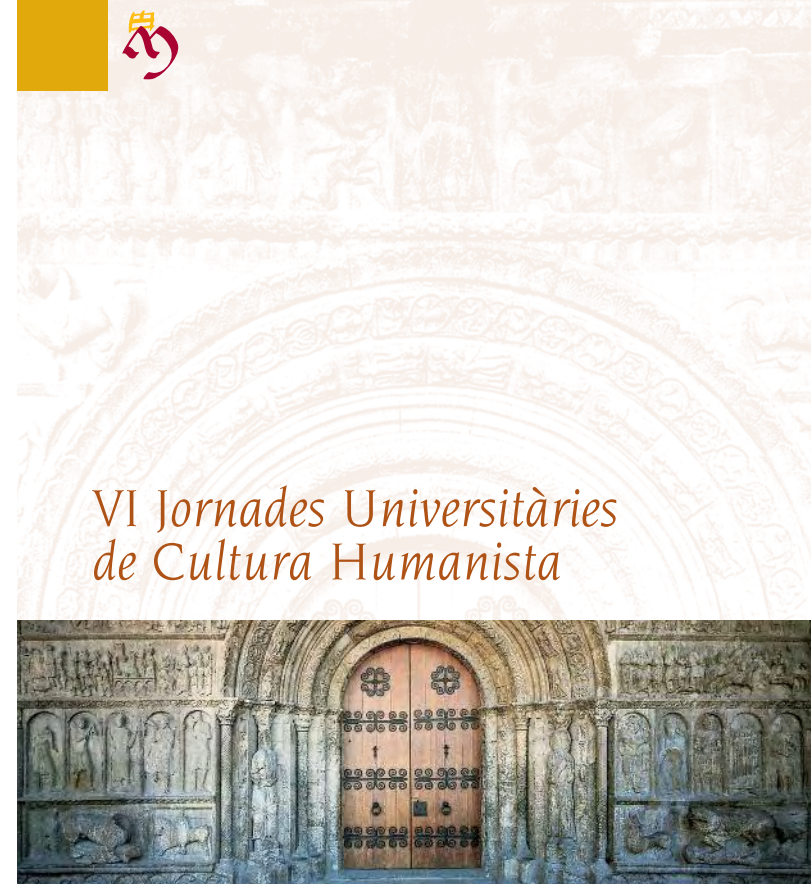
Fax: 93 877 77 26

fundacio2025@abmontserrat.es

**L'assistència és validable per un crèdit
de lliure elecció de la Universitat de Barcelona**

Monestir benedictí de Sant Miquel de Cuixà

VI Jornades Universitàries de Cultura Humanista

*L'abat Oliba:
política i cultura a l'Europa medieval*

**Abadia de Montserrat,
7 i 8 de març de 2008**

L'abat Oliba: política i cultura a l'Europa medieval

L'abat i bisbe Oliba (971-1047) pertany a una època de transició, el pas de l'antiguitat a l'edat mitjana. El renaixement carolingi s'extingia i els comtats catalans s'independitzen dels reis francs i s'atribueixen un poder propi i hereditari. Neix un món disgregat, el món feudal, època de lluites i d'abusos simoníacs, d'amenaques i d'escaramusses en les fronteres àrabs. No obstant sorgia una nova època en la qual es formarien les municipalitats, les llengües neollatines, l'escolàstica i apareixerien els trobadors, les noves arts del romànic i el gòtic. En aquest context Oliba resta un personatge d'altíssim valor creatiu cívic i religiós. Trobà un exemple de dignitat personal, de generositat, de cultura i de responsabilitat eclesial en la persona del seu oncle el bisbe Miró i més tard en la penitència del seu pare Oliba Cabreta que, penedit, morirà monjo de Montecassino l'any 990. L'abat i bisbe Oliba va deixar un record venerable i assenyalà una clara orientació sobre el futur de Catalunya.

Programa

Divendres 7 de març de 2008

- 10.00**
Presentació de les Jornades, pel professor Joan-Carles Elvira, prior de Montserrat
- 10.15**
Conferència inaugural, pel professor Salvador Claramunt
- 11.00**
El marc històric europeu, pel professor Franco Cardini
- 11.45**
Diàleg
- 12.00**
Europa, Espanya, Islam i el Mediterrani, pel professor Franco Cardini
- 13.00 a 15.00**
Temps lliure
- 15.00**
El marc històric de la península ibèrica, pel professor Amancio Isla
- 15.45**
Col·loqui
- 16.15**
Dinàmiques culturals a la societat cristiana peninsular, pel professor Amancio Isla
- 17.00 a 17.45**
La cultura monàstica al segle XI, pel professor Joan-Carles Elvira, prior de Montserrat

Moderador

Dr. Salvador Claramunt, delegat del rector i catedràtic d'Història Medieval de la Universitat de Barcelona

Assessor

Dr. Pius-Ramon Tragan, monjo i director del "Scriptorium Biblicum et Orientale" del Monestir de Montserrat

Professorat

Dr. Joan-Carles Elvira, professor i prior de Montserrat

Dr. Salvador Claramunt, delegat del rector i catedràtic d'Història Medieval de la Universitat de Barcelona

Franco Cardini, catedràtic d'Història Medieval de la Universitat de Florència

Dissabte 8 de març de 2008

- 10.00**
Els corrents religiosos en l'àmbit peninsular en situació de frontera, pel professor Francesc-Xavier Marin
- 11.00**
Un món que neix: la pluralitat religiosa peninsular al segle XI, pel professor Francesc-Xavier Marin
- 11.45**
Col·loqui
- 12.15**
Marc històric en les terres catalanes, pel professor Josep M. Salrach
- 13.00**
La justícia i la violència en temps de l'abat i bisbe Oliba, pel professor Josep M. Salrach
- 13.45 a 15.00**
Temps lliure
- 15.00**
L'arquitectura i l'art a l'Europa del segle XI, pel Dr. Xavier Barral
- 15.45**
L'arquitectura i l'art a la Catalunya del segle XI, pel Dr. Xavier Barral
- 16.30**
Taula rodona entre professors
- 17.15**
La música en temps de l'abat Oliba, pel professor Jordi-Agustí Piqué
- Conclusió

Dr. Amancio Isla, professor titular de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona

Dr. Francesc-Xavier Marin, professor de la Universitat Ramon Llull

Dr. Josep M. Salrach, catedràtic d'Història Medieval de la Universitat Pompeu Fabra

Dr. Xavier Barral, catedràtic d'Història de l'Art de la Universitat de Rennes

Dr. Jordi-Agustí Piqué, monjo de Montserrat i professor de Teologia del Monestir i dels Salesians